
Predhovor

Vedecko-technický pokrok s presahom do zdravotníctva a implementácia čoraz zložitejších technických postupov do preventívnych stratégií, diagnostických a liečebných postupov a ošetrovateľských intervencií otvárajú nové otázky zabezpečenia kvality a bezpečnosti pacientov. Záujmom jednotlivých poskytovateľov zdravotníckych služieb z dôvodov naplnenia prijatých štandardov a poskytovania starostlivosti založenej na dôkazoch je finančná efektívnosť a udržanie prestíže zdravotníckeho zariadenia. Manažéri v zdravotníctve i sami zamestnanci sa usilujú o formovanie kultúry kvality a bezpečnosti. Jej obsahová dimenzia je multifaktorová, determinovaná medzinárodnými normami, národnými právnymi úpravami, manažmentom zdravotníckych zariadení, osobnou disciplinovanosťou a zodpovednosťou každého zdravotníckeho pracovníka. Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou predstavuje kontrolný orgán.

Kvalita zdravotnej vrátane ošetrovateľskej starostlivosti a bezpečnosť pacientov utvára etablovanú morálnu hodnotu pracovníkov v zdravotníctve a súbor funkčne nastavených vnútorných procesov zdravotníckeho zariadenia. Jej základným atribútom je poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ošetrovateľskú starostlivosť nevynímajúc, na vysokej odbornej úrovni a uplatnení dôkazov vedeckovýskumnej činnosti v praxi. Poskytovanie kvalitnej a bezpečnej zdravotnej starostlivosti je zároveň základnou a prirodzenou očakávanou požiadavkou prijímateľov zdravotníckych služieb – pacientov.

Sestry sú významným subjektom v rámci zabezpečenia kvality a kultúry bezpečnosti pacientov v každom zdravotníckom zariadení v rozsahu stanovených štandardov a požiadaviek. Existuje viacero potvrdených determinujúcich faktorov, ktoré zvyšujú podiel participácie sestier na procese zabezpečenia bezpečnosti pacientov v rámci poskytovania zdravotníckych služieb. Majú najpočetnejšie zastúpenie medzi jednotlivými zdravotníckymi pracovníkmi a z hľadiska časovej analýzy majú najdlhší bezprostredný kontakt s pacientom počas pracovného času. Intervencie v rozsahu ich kompetencií predstavujú súbor rôznorodých činností vyžadujúcich širokú erudíciu, precízne zručnosti a uplatnenie kritického myslenia. Rovnaké požiadavky sú kladené na všetkých členov multidisciplinárneho tímu poskytovateľov zdra-

votnej starostlivosti, či už ide o pôrodnú asistentku, fyzioterapeuta, zdravotníckeho záchranára, rádiologického technika, nutričného terapeuta, dentálnu hygieničku alebo lekára či zubného lekára a i. Výkon každého zdravotníckeho povolania umožňuje špecifikovať determinanty spoločné i jedinečné pre naplnenie kultúry kvality a bezpečnosti pacienta.

Kvalita zdravotnej starostlivosti a bezpečnosť pacientov si vyžadujú integrovaný prístup všetkých zainteresovaných strán. Ich naplnenie sa začína procesom vzdelávania počas pregraduálnej prípravy na výkon zdravotníckeho povolania. Proces stotožnenia sa a prijatia morálnych noriem je výzvou adaptačnej fázy. Realita každodenných intervencií v pracovnom procese si vyžaduje angažovanosť a osobnú zodpovednosť v predchádzaní pochybení a nežiaducich udalostí. Dôsledné monitorovanie kvality a bezpečnosti je napĺňané procesmi nastavenia medzinárodných a národných noriem výkonu zdravotníckej praxe, manažmentom včasného hlásenia rizika pochybenia, chýb a nežiaducich udalostí, objektívnym preskúmaním pochybení a efektívnym manažmentom riešenia zistených rizík a udalostí. Význam problematiky bezpečnosti pacientov podčiarkuje i skutočnosť, že riziko či naplnenie pochybenia vytvárajú silný predpoklad negatívneho dosahu na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti, zhoršenie zdravotného stavu pacienta, ba až jeho poškodenie s následkom smrti.

Kvalita a bezpečnosť zdravotnej starostlivosti je permanentné úsilie manažérov a zdravotníkov, napĺňané prevzatím osobnej zodpovednosti, ich erudíciou a manažérskymi zručnosťami.

Táto vysokoškolská učebnica je určená študentom zdravotníckych študijných programov v pregraduálnom a doktorandskom štúdiu, v ďalšom a sústavnom vzdelávaní, sestram a ďalším zdravotníckym pracovníkom v praxi, pedagógom i výskumníkom.

Autorky